

FÖRESKRIFT 40/011/2002

**FÖRDJUPAD LÄROKURS
I TEATERKONST
I GRUNDERNA
FÖR LÄROPLANEN
FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNINGEN
2002**

Utbildningsstyrelsen 2003

© Utbildningsstyrelsen

Ombrytning Pirjo Nylund

ISBN 952-13-1526-1

Helsingfors 2003.

UTBILDNINGSTYRELSEN

Dnr 40/011/2002
FÖRESKRIFT Iakttas som förpliktande
Datum 6.8.2002
Giltighetstid fr.o.m. 6.8.2002 tillsvidare
Bestämmelser som befogenheten att utfärda Föreskriften bygger på: L 633/1998, 5§
1 mom.,
F 813/1998, 1 §

Till arrangörerna av fördjupade lärokurser i teaterkonst inom den grundläggande konstundervisningen

FÖRDJUPAD LÄROKURS I TEATERKONST I GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN

Utbildningsstyrelsen har fastställt den fördjupade lärokursen i teaterkonst i grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen att iakttas från och med 6.8.2002.

Utbildningsanordnaren skall göra upp och godkänna en läroplan för undervisningen med beaktande av vad som bestämts i vidstående grunder för läroplanen.

Läroplanen skall precisera och komplettera de mål och det centrala innehåll som anges i grunderna. En läroplan som följer dessa grunder kan tas i bruk 6.8.2002 och skall tas i bruk senast 1.8.2004.

Utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för läroplanen obeaktade eller avvika från dem.

Generaldirektör

Jukka Sarjala

Överdirektör

Aslak Lindström

FÖR KÄNNEDOM

länsstyrelserna

INNEHÅLL

Kapitel 1	Den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och allmänna mål	7
1 §	Den fördjupade lärokursen i teaterkonst, uppgift, värdegrund och allmänna mål	7
Kapitel 2	Utgångspunkter för undervisningen	8
2 §	Inläringssynen	8
3 §	Den pedagogiska miljön	8
4 §	Arbetsmetoder	9
Kapitel 3	Undervisningens uppläggning och studiernas omfattning	10
5 §	Undervisningens uppläggning	10
6 §	Studiernas omfattning	10
7 §	Studietiden	10
Kapitel 4	Mål och centralt innehåll	11
8 §	Mål	11
9 §	Centralt innehåll	11
10 §	Vuxenundervisning	13
11 §	Individualisering av lärokursen och undervisningen	13
Kapitel 5	Elevbedömningen	14
12 §	Bedömningens syfte	14
13 §	Bedömningssätt	14
Kapitel 6	Betyg	16
14 §	Betygens innehåll	16
Kapitel 7	Läroplanen	18
15 §	Läroplanens utformning	18
16 §	Läroplanens innehåll	18

Kapitel 1 Den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och mål

1 § Den fördjupade lärokursen i teaterkonst, uppgift, värdegrund och allmänna mål

Undervisningen enligt den fördjupade lärokursen i scenframställning i den grundläggande konstundervisningen kallas i dessa läroplansgrunder för undervisning i teaterkonst.

Syftet med undervisningen enligt den fördjupade lärokursen är att ge eleven möjlighet att långsiktigt studera teaterkonst. Studierna skall skapa förutsättningar för ett livslångt intresse och ge färdigheter för fortsatta studier. Kraven inom yrkesutbildningen i teaterbranschen och i arbetslivet skall beaktas då undervisningen läggs upp.

Målet för undervisningen är att stödja elevens personliga utveckling och uppmuntra eleven till kreativitet, till konstnärligt tänkande och konstnärlig verksamhet. Undervisningen i teaterkonst skall hjälpa eleven att strukturera den omgivande verkligheten och skapa bättre självkänedom. Målet är att eleven lär sig att värdesätta kvalitet, att tåla osäkerhet och att skapa strukturer för sin verksamhet.

Eleven får stöd för att utveckla en personlig uppfattning om teaterkonsten. Eleven skall förstå de centrala strukturerna och begreppen i teaterkonsten och kunna placera teaterkonsten bland konstarterna.

Undervisningen baserar sig på en människouppfattning där människan är unik och fungerar i växelverkan med andra människor. Enligt den är eleven en medveten aktör som är beredd att lära sig och att utvecklas.

Undervisningens uppgift är att föra in eleven i finländsk teatertradition och annan teaterkultur. Undervisningsanordnaren skall utveckla ett nationellt och internationellt samarbete med de läroanstalter och andra instanser som ger undervisning i teaterkonst.

Fördjupad lärokurs i teaterkonst inom den grundläggande undervisningen erbjuds vid läroanstalter för teaterkonst eller vid andra läroanstalter som ger grundläggande konstundervisning, eller på något annat sätt.

Kapitel 2 Utgångspunkter för undervisningen

2 § Inlärningsynen

Målet är att en elev som studerar teaterkonst aktivt kan bearbeta sina erfarenheter och att hans eller hennes världsbild på så sätt hela tiden vidgas. Eleven skall lära sig att ge sina personliga erfarenheter ett betydelseinnehåll och kunna iaktta sitt sätt att arbeta i interaktiva situationer. I arbetet skall ingå studier och verksamhet på egen hand och tillsammans med andra. Målet för undervisningen är att eleven lär sig att utnyttja sina tidigare erfarenheter i sin scenframställning. Eleven skall få handledning i att själv ställa upp problem, att söka lösningar på dem och att förhålla sig kritiskt till kunskap. Lärandet skall ske i sociala och kulturella situationer och vara bundna till dem.

3 § Den pedagogiska miljön

Då studiemiljön planeras skall den fysiska, psykiska och sociala dimensionen beaktas. Här ingår också läroplanerna och undervisningsmetoderna. Den pedagogiska miljön skall avspegla utbildningsanordnarens värderingar och uppfattning om människan, konsten och lärandet.

Studiemiljön skall vara sådan att eleven lär sig teaterkonst allsidigt och mognar tryggt; den skall ge upplevelser av framgång. Den skall utformas så att elevens interaktionsförmåga, initiativförmåga och uthållighet kan utvecklas.

Eleven skall ha möjlighet att målmedvetet och på egna villkor utveckla sin konstnärliga framställning i en uppmuntrande atmosfär och i växelverkan med andra.

Den pedagogiska miljön bör stå i överensstämmelse med de fordringar som ställs på målet för och innehållet i den fördjupade lärokursen. Platsen bör vara trygg, inspirerande och lämplig för teaterarbete. Också elevens levnadsmiljö, arbets- och kulturliv utgör en del av studiemiljön. Samarbetet med elevens vårdnadshavare är viktigt.

4 § Arbetsmetoder

Läraren bör stödja elevens lärande så att han eller hon beaktar elevens individuella inlärningsstil och utvecklingsskede. Detta förutsätter att undervisningen differentieras. En individuell läroplan kan uppgöras för eleven. I undervisningen används sådana metoder att elevens erfarenheter införlivas med den konstnärliga processen. Eleven skall få handledning i hur han eller hon kommer till insikt om sitt lärande och han eller hon skall uppmuntras att påverka sitt lärande. Målet är att utveckla arbetsmetoder som gör det möjligt att fortlöpande följa upp lärandet. Teaterkonst studeras i grupp och utforskas genom upplevelser och experiment, genom handling och reflektion. Det centrala bör vara att öva upp uttrycks- och iakttagelseförmågan. Arbetsmetoderna bör väljas så att de stöder elevens förmåga att inhämta och bearbeta kunskap för sitt konstnärliga arbete och vid självvärderingen.

Kapitel 3 Undervisningens uppläggnings och studiernas omfattning

5 § Undervisningens uppläggnings

Undervisningen enligt den fördjupade lärokursen i teaterkonst i den grundläggande konstundervisningen består av grundstudier och fördjupade studier. Grundstudierna och de fördjupade studierna är främst avsedda för barn och ungdom i skolåldern. Om fostran i teaterkonst på småbarnsstadiet som föregår grundnivån och främst är avsedd för barn under skolåldern samt om vuxenundervisning bestäms i den läroplan som utbildningsanordnaren godkänner.

6 § Studiernas omfattning

Den beräknade omfattningen av grundstudierna och de fördjupade studierna i den fördjupade lärokursen i teaterkonst i den grundläggande konstundervisningen är 1 300 timmar. Lektioner på 45 minuter har använts som grund för den beräknade omfattningen.

Vid uppläggnings av undervisningen bör elevens ålder, hans eller hennes tidigare färdigheter och kunskaper samt de undervisningsmetoder som kommer till användning beaktas.

Utbildningsanordnaren beslutar hur lång lärokursen på småbarnsstadiet skall beräknas vara.

Grundstudierna i den fördjupade lärokursen beräknas omfatta 540 timmar.

Den beräknade omfattningen av de fördjupade studierna är 760 timmar.

7 § Studietiden

Utbildningsanordnaren beslutar om tidsläggningen av studierna gällande undervisningen på småbarnsstadiet, grundstudierna och de fördjupade studierna.

Kapitel 4 Mål och centralt innehåll

8 § Mål

Småbarnsstadiet

Introduktion i teaterkonsten

Eleven skall

- lära sig att teater är en interaktiv gruppverksamhet
- få en inblick i olika former för scenframställning.

Grundstudier

Teaterkonstens grunder

Eleven skall lära sig

- att uttrycka sig med teaterkonstens medel
- att uttrycka sig skriftligt
- att skilja mellan olika genrer inom teaterkonsten
- att strukturera livet i form av berättelser
- att fungera ansvarskännande i grupp
- att med teaterns metoder påverka gruppens konstnärliga process.

Fördjupade studier

Processer i teaterkonsten

Eleven skall

- bli kapabel att arbeta på ett personligt och konstnärligt sätt
- behärska den självständiga konstnärliga processen
- ha förmåga att samarbeta med andra
- kunna nå de konstnärliga mål som han eller hon har ställt upp.

9 § Centralt innehåll

Innehållet i studierna på småbarnsstadiet

Eleven skall

- studera scenframställning mångsidigt med hjälp av frivilliga och ledda rollekar och teaterlekar
- såväl lyssna på som själv berätta historier och sagor
- öva sig i att ge uttryck för olika slag av känslor, iaktta sig själv och andra samt överföra iakttagelserna till sceniska uttryck

- öva helhetsgestaltning med hjälp av rörelse, ljud och mimik
- utveckla sin samarbetsförmåga i grupp i dramatisk verksamhet
- få positiva erfarenheter av att uppträda.

Innehållet i grundstudierna

Eleven skall

- utforska teatern som konstform och söka sin egen konstnärliga gestaltning
- studera teaterkonstens delområden: dramaturgi, regi, skådespelarkonst och dekorkonst, dvs. scenografi och bekanta sig med andra professionella sysslor på teatern
- genom övningar studera teaterkonstens grunder och centrala begrepp, olika genrer och stilar inom teatern
- öva sig att analysera arbetsprocessen
- sätta sig in i teaterns verksamhet, se föreställningar och lära sig att analysera det upplevda
- som avslutning i grundstudierna i den fördjupade lärokursen i teaterkonst på egen hand eller i grupp sätta upp en föreställning och bedöma utförandet
- utföra handledda hemuppgifter.

Innehållet i de fördjupade studierna

Eleven skall

- utnyttja egna erfarenheter i konstnärligt arbete
- studera och öva grunderna i arbetet med en roll: röstbehandling, fysisk gestaltning och analytisk läsning av text
- utröna scenografins inverkan på framställningen och öva sig i att beakta den
- på egen hand eller i grupp utarbeta ett manuskript
- iaktta hur en pjäs utformas, förbereds och regisseras och öva sig i att göra det
- studera teaterkonstens historia, nuläge och vokabulär
- undersöka och analysera sitt eget och andras arbetssätt och lära sig att se helheter inom den konstnärliga processen
- specialisera sig på något av teaterkonstens delområden (manusförfattande, dramaturgi, koreografi, musik, skådespelarkonst, scenografi, regi) eller på någon av teaterns genrer eller stilar
- utföra handledda hemuppgifter
- utarbeta och förverkliga ett slutarbete som också skall innehålla en arbetsbeskrivning samt reflektioner och en bedömning av den egna insatsen.

10 § Vuxenundervisning

Vuxenundervisningen genomförs i enlighet med grunderna för denna läroplan.

11 § Individualisering av lärokursen och undervisningen

Om eleven, på grund av handikapp, sjukdom eller någon annan likadan orsak inte kan studera enligt läroanstaltens läroplan kan läroplanen individualiseras så att den motsvarar elevens förutsättningar. I så fall utarbetas en individuell studieplan i vilken studiernas mål, studietiden, studiesättet, behövliga stödåtgärder, eventuella prestationer och bedömningssätt fastställs.

Då undervisningen läggs upp bör man se till att målen för studierna är utformade i enlighet med läroplanen för teaterkonst och att undervisningssynen är pedagogisk. Eleven skall kunna tillgodogöra sig undervisningen. Det viktigaste är att eleven får utveckla sin dramatiska uttrycksförmåga utifrån sina egna förutsättningar. Dessutom skall eleven lära sig att förstå teatern som konstform.

Kapitel 5 Elevbedömning

12 § Bedömningens uppgift

Bedömningens uppgift är att stödja elevens studier. Den skall hjälpa eleven att utveckla en god självkänsla och uttrycksförmåga samt stärka hans eller hennes vilja att förkovra sig i teaterkonst.

Bedömningen skall ske i växelverkan mellan läraren, eleven och gruppen och den skall utveckla elevens förmåga att utvärdera sitt eget och andras arbete. Eleven skall alltså få handledning i självvärdering. Bedömningen skall vara regelbunden och eleven skall i inlärningssituationerna ständigt få respons på sitt lärande.

Bedömningen skall vara långsiktig och inriktad både på processen och på slutresultatet. Bedömningsmetoderna skall väljas så att de mäter hur eleven nått uppställda mål och så att de motsvarar undervisningsmetoderna och stöder lärandet.

Eleven skall informeras om följande grunder för bedömningen: bedömningens uppgift och mål, vitsordsskalan och bedömningskriterierna, möjligheter att höja vitsorden, prestationer som krävs för att kunna gå vidare i studierna, möjligheterna att yrka på rättelse av bedömningen och avgångsbetygets innehåll.

13 § Betygsättning

Eleven skall ges ett betyg och en skriftlig redogörelse av två bedömare över slutarbetet i grundstudierna och över sina kunskaper i grundstudierna.

Eleven skall få ett betyg över de fördjupade studierna och över slutarbetet i de fördjupade studierna. Betyget skall innehålla både en sifferbedömning och ett skriftligt omdöme över elevens kunnande. Slutarbetet skall bedömas av minst två examinatorer.

Vitsordsskalan

Utmärkt	5
Berömlig	4
God	3
Nöjaktig	2
Godkänd	1.

Om studierna avbryts eller om eleven av någon annan anledning behöver det skall eleven ges ett intyg över att han eller hon deltagit i dem och ett skriftligt omdöme i enlighet med vad utbildningsanordnaren bestämmer i läroplanen.

Eleven skall årligen ges ett skriftligt omdöme över alla sina studier så som utbildningsanordnaren bestämmer i läroplanen.

Eleven skall ges muntlig respons på alla prestationer.

Kapitel 6 Betyg

14 § Betygens innehåll

Avgångsbetygen är officiella dokument som till sitt innehåll skall följa grunderna för läroplanen.

Avgångsbetyg över grundstudier enligt den fördjupade lärokursen i teaterkonst

Avgångsbetyget skall innehålla följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- de studier för vilka avgångsbetyget ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- elevens slutprov, verbal bedömning, tidpunkt för arbetet
- elevens deltagande i teater- och andra kulturprojekt
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum på undervisningsministeriets tillstånd att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- en anteckning om att utbildningen har genomförts enligt de läroplansgrunder som Utbildningsstyrelsen fastställt
- en anteckning om att lärokursen i teaterkonst innehåller grundstudier och fördjupade studier.

Avgångsbetyg över fördjupade studier enligt den långa lärokursen i teaterkonst

Avgångsbetyget skall innehålla följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- de studier för vilka avgångsbetyget ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- elevens slutprov, vitsord, verbal bedömning, tidpunkt för arbetet
- deltagande i teater- och andra kulturprojekt
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum på undervisningsministeriets tillstånd att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- en anteckning om att utbildningen har genomförts enligt de läroplansgrunder som Utbildningsstyrelsen fastställt

- en anteckning om att lärokursen i teaterkonst innehåller grundstudier och fördjupade studier
- vitsordsskalan.

På begäran skall eleven ges ett intyg över att han eller hon deltagit i studier i fördjupad lärokurs i teaterkonst och ett verbalt omdöme över studierna.

Avgångsbetyget över fördjupade studier är samtidigt ett intyg över att eleven avlagt hela den fördjupade lärokursen i den grundläggande undervisningen i teaterkonst.

Kapitel 7 Läroplanen

15 § Läroplanens utformning

Utbildningsanordnaren skall för verksamheten göra upp och godkänna en läroplan som baserar sig på de läroplansgrunder som Utbildningsstyrelsen fastställt för den fördjupade lärokursen i teaterkonst i den grundläggande konstundervisningen. Grunderna för läroplanen har uppgjorts för att läroplanen och undervisningen skall utvecklas. Läroanstaltens läroplan utgör det viktigaste redskapet då det gäller att utveckla undervisningen. I den bör man beakta särdrag och värderingar i det omgivande samhället, elevens individuella behov och förutsättningar, överföringen av kulturarvet i teaterkonst och dess utvecklande, nationella och internationella förändringar och utvecklingsbehov samt kraven i yrkesutbildningen i teaterkonst.

16 § Läroplanens innehåll

Läroplanen skall innehålla följande:

- läroanstaltens verksamhetsidé
- läroanstaltens värdegrund, inlärningssyn, den pedagogiska miljön och arbetssätten
- undervisningsutbudet
- undervisningens mål och innehåll
- undervisningsarrangemangen
- bestämmelser om studietiden
- de kurser och projekt som skall genomföras, deras mål och innehåll
- bestämmelser om i vilken utsträckning eleven skall delta i teater- och annan kulturverksamhet
- grunderna för individuella läroplaner för eleven
- elevbedömningen
- bestämmelser om hur studier som slutförts på annat håll kan räknas tillgodo
- bestämmelser om betygets innehåll
- regler för elevantagningen
- antagning som frielev
- samarbetet med vårdnadshavarna
- övrigt samarbete
- läroanstaltens självvärdering.